

ГЛАВА XXXI

РУСКИТЪ ПОХОДИ И ГРЪЦКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Руската война презъ 1806—1812 г.—Гръцката революция.—Руската кампания отъ 1828—1829 г.—Капитанъ Георги Мамарчевъ.—Капиновскиятъ заговоръ отъ 1836 г.—Български колонии въ Бесарабия.

Многогодишнитъ войни и кървавитъ вжтрешни смутове дадоха най-последно при Махмуда II (1808—1839) нова насока на цѣлия животъ въ османското царство.

Още въ самото начало на царуването на Махмуда руско-сръбскиятъ съюзъ (стр. 379) изправилъ турцитъ предъ голѣми мъжнотии. Условениятъ въ тайнитъ статии на Тилзитския миръ планъ за подѣлба на турскитъ земи между Русия и Франция дълго време безпокоилъ Портата. Султанътъ и диванътъ очаквали най-малко едно съвмѣстно нападение на руси отъ къмъ Дунава, на сърби отъ Шумадия и на френци отъ къмъ Далмация. Тоя страхъ почналъ да се оправдава, когато въ 1809 г. руситъ завзели Добруджа, Карагеорги се обърналъ къмъ западъ, Херцеговина вдигнала оржжие, а сърби и черногорци си подали ръце на бръговетъ на Лима.

Въ 1810 г. казаци навлизали до самата Босна, а сърбитъ заедно съ 3,000 руси спечелили една голѣма победа на Варваринско поле. На изтокъ руската армия, подъ главното началство на графъ *Николай Каменски*, преминала Дунава, превзела Тутраканъ, завзела съ пристѣпъ Пазарджикъ (Добричъ), завладяла по капитулация Силистра и заела Разградъ. Само Русчукъ тъй храбро се държелъ, че руската армия била принудена колкото се може по-скоро да се сконцентрира подъ стенитъ му; презъ време на тази операция генералъ Ланжеронъ опожарилъ Разградъ и Арнаутъ-къой, а генералъ Saint Priest — Свищовъ. Само когато приближилата се откъмъ Балкана за да снесе обсадата турска войска била унищожена при с. Батинъ на Дунава, русчушкиятъ гарнизонъ сложилъ оржжие. Руситъ, съ съдействие на силни хайдушки чети и на многобройни доброволци, почнали да завзематъ цѣла България. Каменски превзелъ Никополъ, генералъ Воронцовъ — слабо защитения Плѣвенъ и по-късно Ловечъ; градъ Търново се предалъ на князь Вяземски. Съ настѣпване на зимата цѣлата страна, освенъ Никополъ, Русчукъ и Силистра, била пакъ очистена. Презъ тази година руситъ пробудили много надежди, но оставили подиръ себе и много скърби, следъ като обърнали въ купъ развалини цѣлъ редъ богати градове.

Замѣсникътъ на Каменски графъ *Кутузовъ* сриналъ и очистилъ споменатитъ три български крепости. Лошото му управление въ Влашко накарало императора Александра да го извика назадъ и да назначи за генералъ-губернаторъ на дунавскитъ княжества и за главнокомандующъ на южната армия адмирала *Чичаговъ*. Обаче, приготовленията на Наполеона за походъ въ Русия принудили руситъ да сключатъ Букурещкия миръ (май 1812 г.),